

Folktingets webinarium 12.10.2022

Nyckeln till framtiden – den svenskspråkiga skolan år 2040

Anförande av Ria Heilä-Ylikallio

Perspektiv på skola och lärarutbildning

Någon måste kunna göra upp eld så att alla kan samlas vid berättelsen

Jag kommer att tala om framtiden, om år 2040, men jag är inte futurolog. Jag är pedagog, så min beskrivning färgas av det.

Så här var det:

Treåringen hittar ett mynt hemma under soffan. En 20 cent. Barnet undersöker myntet och säger till den vuxne: En ring!

Treåringen vet inte vad ett mynt är, för familjen använder inte kontanter. Varken sedlar eller mynt. Allt betalas via Mobilepay. Barnet har inte ens sett ett bankkort i användningen.

Nej, just det.

Barnet föddes senhösten 2019. Då hen besökte barnrådgivningen under sina första levnadsår möttes hen av vuxna med mask. Det skulle hållas avstånd. Barnet visste inte om annat.

År 2040 är detta barn 21 år.

De barn som inleder skolan år 2040 är ännu inte födda. Varken i Finland eller någon annanstans.

När vi nu blickar mot 2040 är det mycket vi inte vet. Det gäller att ta utgångspunkt i det vi vet, eller tror oss veta.

Hur tänker vi om skola och lärarutbildning år 2040?

Allt fler barn och ungdomar är allt mer **flerspråkiga**. Vi fortsätter utveckla en pedagogik och didaktik som stödjer flerspråkighet och multikulturalitet.

Vi tänker att **svenskan är ett av alla de språk** som syns och hörs i våra skolor. Detta förutsätter i sin tur att det finns högtstående innehåll på svenska och funktionella sammanhang på svenska som appellerar till alla, oberoende av ålder och geografi.

Naturen höjer sin röst. Rösten blir allt starkare och vi försöker vara kloka nog att lyssna.

Estetiken är. Konsten och konstnärerna kan hjälpa oss att få syn på nuet och vad mer blicka in mot framtiden. Litteraturen har ett prognostiskt värde. Någon har satt ord på det som ännu inte finns.

Då tematiken i konstverket är tillräckligt övergripande berör den oss. Den berör oss oberoende av tid och rum och konstform.

Ta till exempel **förbjuden kärlek som övergripande tema**. Våra tankar går till Romeo och Julia i Shakespeares drama från 1500-talet. Samma tema finns i dikten om Pyramus och Thisbe skriven av Ovidius som föddes cirka år 40 före vår tideräkning. Temat förbjuden kärlek är aktuellt även i dag i samtidskonsten. Och i morgon och år 2040.

Romeo och Julia kan kallas för en grundberättelse som ständigt återberättas i nya former. Ett sätt att kategorisera grundberättelser är att beskriva huvudkonflikten. Huvudkonflikten kan vara:

Människan mot människa

Människan mot samhället

Människan mot naturen

Människan mot sig själv

Jag kallar dessa huvudkonflikter för klassiska, hållbara och futurologiska.

Huvudkonflikterna var aktuella under Ovidius tid, de var aktuella under Shakespeares tid, de var aktuella häromveckan då treåringen hittade myntet under soffan och de är aktuella år 2040.

Därför behöver professionella lärare också i framtiden ha kunskap om berättelserna och hur man berättar dem.

Ett bra sätt är att göra upp en eld.

Där brukar vi människor samlas.

Och trängs vi tillräckligt nära elden och varandra så är det varmare.

Skolan är en trygg plats att samlas i.

Därför behöver vi även i fortsättningen utbilda lärare som kan göra upp en eld så att alla kan samlas vid berättelsen.